

Kapitein Roossien en de verzetsgroep Zwaantje

I DELFZIJL - Oud-verzets-aan kapitein Roossien van de befaamde verzetsgroep Zwaantje uit Delfzijl is al bijna 80 jaar. Toch bezoekt hij nog elk jaar twee basischolen in Delfzijl om de kinderen te vertellen over de oorlog. Ze vragen hem of hij dood is, of hij tijdens de oorlog een huisdier had en waarom hij verzet pleegde terwijl hij wist dat dat gevaarlijk was. Roossien vertelt.

door **Tiemen H. Hulzebos**

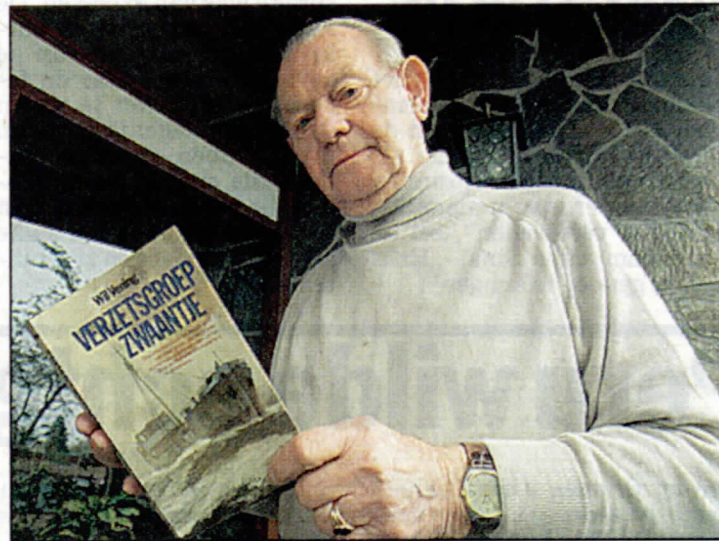
Kapitein Harrie Roossien aan de Corona beseft na de Duitse inval al snel dat zijn chip ideaal was om mensen berichten mee te smokken. In een schip kun je heel wat verstoppert. De eerste verstekeling was de jood Iesje de Vries, een officier die tijdens de mobilisatie in Lisse was geleverd. Daar ontmoette hij de arts en reder Oosterhuis, een plaatsgevoet en goede kennis van Roossien.

Toen ze in Lisse waren geleverd bezochten De Vries en Oosterhuis regelmatig hotel De Witte Zwaan. Naar die

periode verwijst de naam van de verzetsgroep. Nadat De Vries met de Corona veilig in Zweden was aangekomen, liet hij kapitein Roossien een brief mee terugnemen voor zijn oude dienstkameraad Oosterhuis. De aanhef van die brief luidde: „Aan de man van Zwaantje.”

Harm Roossien werd de koerier voor mensen en berichten naar de vrije wereld. „Langzamerhand kreeg je door heel Nederland contacten met mensen die gegevens voor Engeland verzamelden. Maar het liep spaak. Zoals bij zo veel verzetsgroepen werden we verraden. Mede door toedoen van kapitein Aben, een NSB-er, werden we in juli 1943 allen gearresteerd en naar het Oranjehotel in Scheveningen gebracht. Daar kreeg ik zeven maanden *Einzelhaft*, zeven maanden alleen in een cel van twee bij drie meter.”

„Op 10 mei 1943 werd ik op transport gesteld naar Haaren in Brabant. Daar hoorde onze groep van 54 veroordeelden, na een kort verhoor dat niets voorstelde, 48 keer de doodstraf eisen. Het uitspreken van de vonnissen

▲ Oud verzetsstrijder Harrie Roossien.

Foto: Harry Tielman

ging zo snel dat mijn vriend Wester, toen we al weer op de gang stonden, aan mij vroeg: wat heb ik gekregen? Waarop ik hem moest meedelen dat ook hij ter dood was veroordeeld.”

Gratieverzoek

„We dienden een gratieverzoek in waardoor de executies zes weken werden uitgesteld. Toen we gehaald werden dachten we, dit is het,

maar we werden weer op transport gesteld. In juli 1944 kwamen we in een gevangenis in het Duitse Anrath, waar we opnieuw eenzame opsluiting kregen. In september werden we verder Duitsland in gebracht, de Rijn over, in verband met de opmars van de Geallieerden. In de buurt van Wuppertal kwamen we in een tuchthuis waar de behandeling beter was dan in de gevangenis.

Mede door de hulp van mevrouw Oosterhuis, die was doorgedrongen tot het Zweeds gezantschap in Berlijn, kwamen er onderhandelingen op gang tussen Duitsland en Engeland over een ruil van gevangenen.”

„Ik zat bij Wester en dokter Oosterhuis in de cel. We hadden een humane directeur die wel eens wat door de vingers zag. Echt honger hebben we niet gehad. Zeven maanden zaten we daar vast. Het werd april 1945. Op de avond van de 13de stond er een bende straalbezopen SS-ers voor de deur. Zij zouden het tuchthuis wel even uitmoorden. De directeur zei toen dat wij, van de groep Zwaantje; privé-gevangenen waren van Himmler. Dat gaf ons respijt, maar de SS-ers wilden niet met lege handen vertrekken. Ze namen 72 Duitse gevangenen mee die hun eigen graf moesten graven. Ze werden dezelfde avond genadeloos neergeschoten.”

„De SS-ers beloofden terug te komen, dus dat week-einde was voor ons een wedloop met de dood: wie zouden er eerder zijn, onze

moordenaars of onze bevrijders? Ik was niet bang. Ik dacht wel, als het zo ver is hoop ik dat ze raak schieten, dan is het snel voorbij. Die zondag keek ik uit mijn celraam. Op de kerktoren wapperde de Amerikaanse vlag. Gejuich! Celdeuren gingen open, mannen vielen elkaar huilend van blijdschap in de armen.”

„Drie weken later reden we met een vrachtwagen naar Venlo. Wat we onderweg zagen, verschrikkelijk. Het hele Ruhrgebied lag in puin. Op 10 mei 1945 kwamen dokter Oosterhuis en ik aan in Delfzijl. Niemand wist van onze komst, dus dat was nog een hele verrassing.”

„Toen ik na de oorlog bij de kapper zat, merkte een andere klant op dat die kapitein Roossien toch zo'n geweldige kerel was. De vorige avond had Lou de Jong op de radio aandacht besteed aan Zwaantje. De kapper draaide mij met stoel en al in de richting van die klant en zei: dit is die kapitein Roossien nou. De klant was hoogst verbaasd. Hij had zich niet zo'n gewone kerel voorgesteld.”

92 5-5-97